

Wydarzenia

Wznosząc gmach narodowej wiedzy

200. rocznica powołania Towarzystwa Naukowego Krakowskiego

*I ufam w Panu, że od dziś w pół wieku,
W Narodzie naszym nie brakuje człowieka,
Co pamięć naszą w tym Domu odnowi –
I tej rocznicy dzieje znów opowie*

Wincenty Pol

Pamięć o dorobku przeszłych pokoleń stanowi źródło naszej tożsamości. Idee, myśli, dzieła naukowe i artystyczne, wyniki rozmaitych badań powstałe w przeszłości składają się na narodowe dziedzictwo, które należy rozwijać. Tradycja stanowi wartość, której nigdy nie wolno zatracić. Jak wskazywał wybitny historyk Józef Szulski: „Znajomość i zamięłowanie przeszłości, wiedza historii pracą naukową zdobyta stanowi niezaprzeczenie jeden z najcenniejszych skarbów każdego narodu i społeczeństwa”. Słowa te w dobie obecnej, kiedy to obchodzimy jubileusz 200-lecia zawiązania w łonie krakowskiej Alma Mater swoistej Wspólnoty umiłowania nauki, nabierają szczególnego wymiaru. Pochylając się nad fenomenem Towarzystwa Naukowego, pragniemy ukazać, jak ważne miejsce zajmuje w historii nauki polskiej. Uświadamiamy sobie, że pamięć o nim jest wręcz obowiązkiem. Składamy hołd wybitnym krzewicielom światła i umiejętności – twórcom Towarzystwa Naukowego Krakowskiego.

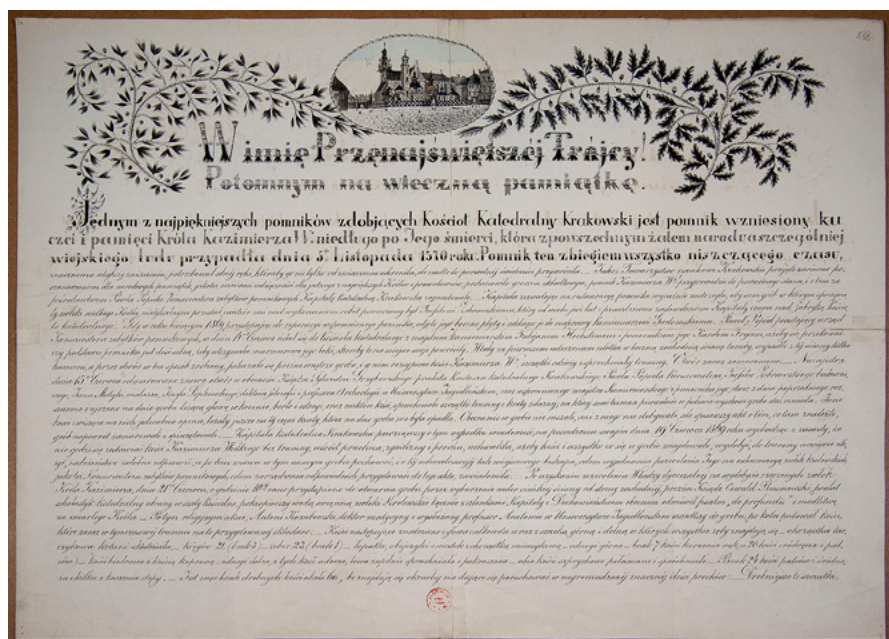
Towarzystwo Naukowe Krakowskie funkcjonowało nieprzerwanie od 1815 do 1872 r. i jako trwała instytucja stało się fundamentem Akademii Umiejętności oraz naszego narodowego bytu. Wokół zainicjowanej przez rektora Uniwersytetu Walego Litwińskiego idei, na przestrzeni 57 lat, zgromadziło się grono ponad 800 uczonych rozmaitych dyscyplin, miłośników nauki, artystów, polityków i społeczników. Cała gama znanych nazwisk, jak chociażby Adam Jerzy Czartoryski, Ludwik Zejszner, Jan Matejko, Oskar Kolberg, Ignacy Domeyko, Józef Dietl, Cyprian Kamil Norwid, czy Józef Szulski, współtworzyła Towarzystwo i pracowała na jego rzecz.

Biorąc pod uwagę, iż dziewiętnaste stulecie to czas kształtowania się nowoczesnego podejścia do badań, działalność Towarzystwa

jawi się w tym zakresie prekursorsko. Przejawem tego stały się liczne inicjatywy, takie jak wydawanie Rocznika, zawierającego przełomowe rozprawy, badania nad zdrojowskimi krajowymi rozpoczęte i prowadzone przez Komisję Balneologiczną, prace w obszarze botaniki, geologii i zoologii, realizowane przez Komisję Fizjograficzną, szerokie badania w zakresie piśmiennictwa i języka polskiego w łonie Komisji Bibliograficznej i Komisji Językowej, czy wreszcie idea zachowania pamiątek narodowych i rękopiśmiennych źródeł do historii Polski, prowadzonych przez Oddział Archeologii i Sztuk Pięknych oraz Komisję Historyczną. To tylko niektóre z przedsięwzięć realizowanych w ramach Towarzystwa.

Archiwum Nauki PAN i PAU, jako główny obok Archiwum UJ i Biblioteki Naukowej PAU i PAN strażnik unikatowych, zachowanych niemal w całości materiałów archiwalnych Towarzystwa Naukowego, aktywnie włączyło się w organizowane pod patronatem Polskiej Akademii Umiejętności i Uniwersytetu Jagiellońskiego obchody jubileuszu. Chcąc ukazać szerszemu gronu odbiorców archiwalia, ową cenną skarbnicę wiedzy o dziele dziewiętnastowiecznych uczonych i miłośników nauki, podjęto szereg inicjatyw, których zwieńczeniem stała się ekspozycja zatytułowana „Wznosząc gmach narodowej wiedzy”; jej otwarcie nastąpiło 9 grudnia 2015 r., w rocznicę zatwierdzenia statutu z 1815 r. Wystawa została podzielona na dwie części. Jedną prezentowaną jest w formie posterów w holu Polskiej Akademii Umiejętności, druga – w Archiwum Nauki PAN i PAU opiera się na oryginalnych materiałach Towarzystwa. Obie części uzupełniają się wzajemnie, tworząc zarys historii i działalności Towarzystwa Naukowego od momentu zawiązania się w roku 1815 po przekształcenie w Akademię Umiejętności w 1872.

ARCHIWUM NAUKI PAN I PAU

Akt przeniesienia zwłok i insygniów króla Kazimierza Wielkiego do orestaurowanego staraniem TNK sarkofagu w Katedrze na Wawelu, Kraków, 7 VII 1869 r. (AN PAN i PAU, TNK-81)

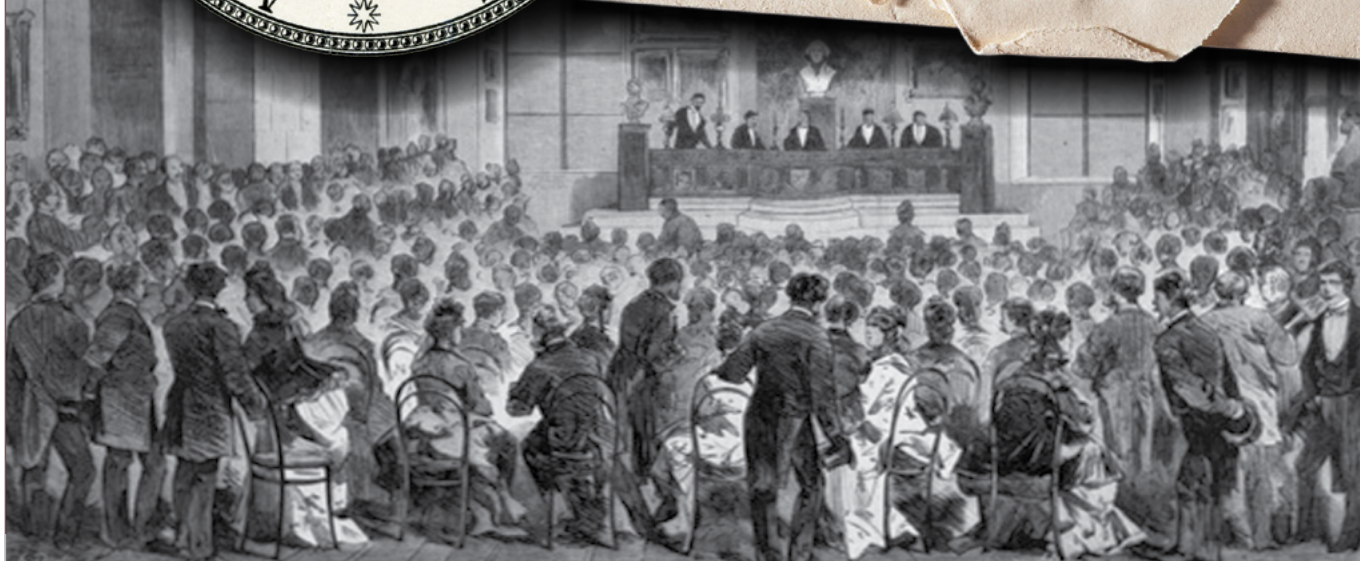

Franciszek Herbich (1791-1865), botanik (Biblioteka Wydziału Lekarskiego CM UJ, IV 402)

POLSKA AKADEMIA UMIEJĘTNOŚCI
UNIwersytet Jagielloński
Archiwum Nauki PAN i PAU

zapraszają na wystawę

**WZNOSZĄC GMACH NARODOWEJ WIEDZY.
200. ROCZNICA POWOŁANIA
TOWARZYSTWA NAUKOWEGO
KRAKOWSKIEGO**

Otwarcie wystawy nastąpi w środę 9 grudnia 2015 r. o godz. 14.30
w sali wystawowej Archiwum Nauki PAN i PAU przy ul. św. Jana 26.

Wystawa czynna będzie od poniedziałku do piątku
w godz. 10.00-15.00 do 30 marca 2016 r.